

BYLO JEDNO KRÁSNÉ DĚVČÁTKO A ŘÍKALI JÍ POPELUŠKA, PROTOŽE SE NAVEKY PO DOMĚ PAPRČILA A POPELILA. MĚLA OTCE VLASTNÍHO A MĚL JI VELMI RÁD, ALE COŽE, KDYŽ MĚLA ZLOU MACOCHU A HORŠÍ MACECHY SESTRU NEVLASTNÍ, DČERU MACOŠINU, KTERÁ JI NEMĚLA ANI ZA MAK RÁDA. — VŠECKO DOBRÉ SVÉ JEN DALA, CO ODPADLO, POPELUŠCE. — JEJÍ DČERA PĚKNÉ ŠATY MĚLA, POPELUŠKA VŽDY JEN SUKĚNKU REŽNOU. PROTO TAKÉ MEZI LIDI JÍTI NEMOHLA A MACOCHA JÍ TAKÉ NEDALA, ANI DO KOSTELA NIKDY JÍTI NESMĚLA, A JEN SE NA VĚKY V POPELE PAPERČIT MUSELA A VŠECKO SAMA UROBIT.

Ale Popeluška byla vždy dobré mysli, ani si nenaříkala, ačkoliv se jí křivda děla.

Jednoho dne šel otec do města na jarmok¹; než odešel, ptal se dcer, cože jim má přinésti jarmočného? Dora, nevlastní jeho dčera, poroučela si, aby jí otčím přinesl drahé rúcho a skvostný šperk, jakový žádná děvče v místě nemá.

„A čože mám těbe, moja diouka, doniesť jarmočnuo?“ — ptal se otec Popelušky.

„Jaj tatuška muoj, ja si nič inšieho něžiadam hiba to, čo vám o líco uděří, keď horou puojdětě,“ — odpověděla skromná Popeluška.

„Nuž diouka moja, to sa ti muože stát“ — řekl otec, ale macocha i Dora se jí vysmály, že je hloupá. — Otec šel tedy na ten jarmok, a když svoje řízení odbyl, koupil pro dobrou vůli a domácí pokoj pastorkyni, co si byla žádala, ač by to byl raději Popelušce byl dal. — Když se domů vracel, šel horou (lesem). V myšlénkách zamorený šel cestou, neohlížeje se ni vpravo ni vlevo, — až tu

¹ Trh výroční.

náhle vrazí do lískového keře a proutek lískový o líce mu zavadí.

Pomněv na svoji dcerušku, utrl hranu oříšků², aby jí žádost vyplnil. — Když domů přišel, běžely mu dcery vstříc; Dora se hned ptala po jarmočném, ale Popeluška byla jen ráda, že má tatuška doma; ani si na žádost svoji už nevzpomněla, až když otec Doře drahé rúcho a šperk podával a jí hranu lieskoců; — s takovou radostí ji přijmula, jako by z ryzého zlata byla.

„Veru máš to vzácny dar!“ smály se jí macocha a sestra, ale Popeluška na ně nedbala a hránočku si za ňadra schovala. — Druhý den byl svátek a všickni lidé šli do kostela, jen Popeluška doma zůstat musela. Když macochu prosila, aby jí nějaké hábočky³ dala, aby také do kostela jít mohla, osopila se na ni: „Či ty, hnusná tvár, Popelvár, by si do kostola sa opovážila íct? — Doma zotaneš; tuto ti práca, a kým domu pridem, nach je to hotovuo,“ kázala macocha — a sesypavši popel s prosem, s věrtel toho Popelušce k přebírání uchystala.

Když odešli, šla Popeluška plačíc k studni pro vodu, aby se trochu obriadila, dokud by matka domů nepřišla. — Jak se do studně nahýbala, tu vypadla jí ze zaňadří hránočka oříšků a spadla do studně. — I vzkřikla uleknutá a o málo že za ní neskočila. — „Ach moja milá hránočka, vyjdiže mi von!“ — volala žalostně do studně, nahýbajíc se přes vroubení. Jak tak pláče a volá po ztraceném dárku, vylézá ze studně žabka; když až na okraj studně vylezla, na Popelušku se podívala a na studeň oříšek z huby položila. — „Ach, ty milá žabičko, moja sestričko, či to mně ten oriešok nėsieš?“ — zaradovala se Popeluška a po oříšku sahala.

² Tři neb čtyry lískové oříšky pohromadě je hrana.

³ Oděv.

„Těbe ho něsiem, тебе,“ pravila žabička, když oříšek Popelušce na dlaň pustila, „rozlúpni ho, a čo v ňom najdeš, to je tvoje“ — odpovíděla žabka a zpátky do studně skočila. — Popeluška ihned oříšek rozloupila, ale div že ho zase do studně nepustila radostným leknutím, když se do něho podívala. Ležely v něm slunéčkové šaty. — „Jaj, či je to krása!“ zvolala — „a že to je moje! A či ja sa budem znať do tých šiat odiať? Nuž ale veď ja musím aj prácu zhotoviť, čo mně macocha uložila!“ — zasmutila se Popeluška, ale jen na okamžení, o chvíli pospíchala s oříškem do jizby a šest holubiček slítlo se střechy a za ní do jizby vletělo. — Tři za ni proso z popele vybíraly, tři ji strojily.

Když se umyla a do slunéčkových šatů ustrojila, celá se jákala. Než ji ty tři ustrojily, druhé tři proso z popele vybraly; i poděkovala jim Popeluška pěkně, krásně, ony ji přes práh vyprovodily a zase na střechu sedly.

„Mhla za mnou, mhla predo mnou, slniečko božie nado mnou!“ — pravila, vycházejíc ze vrat, a potom rychle do kostela pospíchala. Jak do kostela vešla, všech oči se po ní obracely a jeden ptal se druhého, „čo je to za jedna?“ Ale nikdo ji neznal, ani otec, ani macocha, ani sestra ji nepoznali. — Byl v kostele také mladý kníže a ten, co Popeluška do kostela vstoupila, očí s ní nespustil. Když bylo po kostele, v patách šel za ní, ale sotva práh překročila, už jí nebylo. — Ptal se kdekoho, či je to ta krásná panna, — ale nevěděl mu nikdo pověditi. — Umínil si, že si druhou neděli pospíší, aby jí dostřehl. Popeluška, jak před kostel vkročila, pustila mlhu za sebou, mlhu před sebou, a neviděna domů přiběhnouc, svlékla rychle šaty slunéčkové, do oříšku schovala a oříšek u studně pod kámen položila, zavolavši do studně: — „Žabičko, moja sestričko, nože mi naň pozor daj!“ — Potom rychle do chyže běžela, do rezné sukénky se oblékla, hlavu zavázala šedým

šatem, a když macocha domů přišla, nebylo ani známky nikde, co se tam dělo, ba macocha se divila, že už Popeluška s prací hotova. — Dora o ničem nemluvila než o krásné paničce, co v kostele byla, ale když se jí Popeluška ptala, jaká byla ta panička a odkud, osopila se na ni Dora: „A čož sa ty opovažuješ o něj rozprávať, ty strapa, — paprč ty sa v tvojom popole — to je nie tvoja vec!“ — Popeluška věděla víc než oni, ale ani otci nepověděla, ale už nebyla tak smutná, jak bývala.

Druhou neděli prosila Popeluška zase macochu, aby ji vzaly do kostela, ale jako vždy, tak i tenkrát macocha ji odbyla, že tam nepatří; a davši jí místo kostela přebírat mák z popele, čtvrtci dobré míry, sama do kostela s dcerou odešla. — Popeluška, jak macocha paty vytáhla, ihned k studni pospíšila — nemusela ani volati, žabička už na okraji seděla a oříšek druhý na ruku jí položila řkouc, aby si ho rozloupła, co v něm najde, že její. Poté do studně skočila a Popeluška oříšek rozloupła. — Byly v něm šaty mesiačkové jako z ryzého stříbra. — „Jaj, či je to krása!“ zvolala Popeluška udivená, „ale sa ja nebudem znať do tých šiat odiať. — A či vy mně, holubičky, moje sestričky, zase pomuožetě?“ — A šest holubiček hned dolů slítlo se střechy a do jizby za ní letěly. — Tři ji strojily, tři mák z prosa vybíraly. — Než ji ty tři ustrojily, druhé tři mák z popele vybraly. — Poděkovala jim Popeluška pěkně, krásně, ony ji přes práh vyprovodily, a ona pustíc mlhu před sebou, mlhu za sebou, slunéčko nechajíc nad sebou, do kostela pospíchala. — Už ji čekali, a mladý kníže ani dočkati se jí nemohl. — Pobožnost jeho za nic nestála. — Popeluška se také po něm ohlédla, ale jen tak na půl očka, a jakmile po kostele bylo, rychle ven se brala. — Kníže ač byl tenkrát rychlejší, přece mu pod rukou skoro zmizela. — Byl již všecek zarmoucen, že nejen ji zadržeti nemůže, ale ani se dověděti, kdo

a odkud by byla. — Umínil použití lsti. — Popeluška zatím domů pospíchala, šaty pěkně do oříšku uložila, oříšek pod kámen u studně k druhému položila, a než matka přišla, již se zase v popeli paprčila. — Tu bylo zase řeči o té krásné paničce a o krásném knížeti, jak se po ní ptá a ji hledá, až Popeluška brzy zčervenala jako růže, brzy zbledla jako ľalije, jenže to nikdo pod sivým jejím šátkem neviděl, v němž krásnou hlavu zavitou měla. — Jakkoli se neustále jen o knížeti a neznámé paní mluvilo, a kde kdo přišel, směl mluvit o tom, — jak se ale Popeluška zmínila, že by si přála paničku viděti, hned macocha i Dora na ni vyjely jako zmíje, že ona toho není hodna.

Přišla třetí neděle a zase prosila Popeluška, aby ji vzala macocha do kostela, ale macocha ji nečistě vyhřešila, naměřila s půl větele popele s ľaněným semiačkom⁴ a přebat jí to kázala. Popeluška neřekla ani tak, ani tak, nechala macochu s dcerou odejít a sama potom k studni se obrátila, kde ji žabička již čekala, majíc v hubě poslední oříšek. „Rozlúpni ho, čo v ňom najdeš, je tvoje; mňa už viac neuvídiš“ — řekla žabička.

„Ach, ty milá žabičko, moja sestričko, ako sa ja ti odslúžim?“

„My smo ti slúžily zato, že si dobrá k nám bola, a zato aj šťastná budeš!“ — a po těch slovech žabička do studně skočila. — Popeluška rozloupła oříšek a byly v něm šaty hviezdičkové, nejnak se zdálo, než jako by ze samých drahých kamenů složený byly. — „Ach či je to krása!“ zvolala uradovaná, „a či vy mně, holubičky, moje milé sestričky, pomuožetě sa do toho pripraviť?“ — „Pomuožeme, pomuožeme, aj prácu ti urobíme, keď si k nám dobrá bola,“ — odpověděly holubičky, a slít-

⁴ Lněné semínko.

nuvše se střechy, do jizby za ní letěly. — Tři vybíraly semínko z popele, tři ji strojily. — Než ji tři ustrojily, druhé tři semínko vybraly. — Poděkovala se jim Popeluška co nejpěkněji a se slovy: „Mhla za mnou, mhla predo mnou, slniečko nado mnou!“ — vyšla ze dveří a ke kostelu pospíchala. — S toužebností očekával mladý kníže, zvědavě ostatní lid, jestli zase krásná panička přijde, a ona tu — hle — neviděna přišla a stojí na své blánce⁵ jako ta jasná hvězda zornice, když zvečera na obloze zasvitne. — Kníže radoval se, že mu tenkrát neujde, a Popeluška se několikrát po knížeti ohlédla, myslíc, že je to posledníkrát, co ho vidí. — Líbil se jí, a kterak ne, když byl pěkný a všem lidem se líbil. — Proto ale přece z kostela pospíchala jako jindy. — Tenkrát ji ale kníže předešel. Jak vyšla z kostela, přistoupil k ní, prose, aby se mu zjevila, kdo je, a mu dovolila domů ji provoditi. — Popeluška sama nevědouc proč, nebyla s to promluvit, ačkoliv by ráda byla něco řekla; když ji prosil, aby mu dovolila — jen na dostřelení ji doprovoditi, zavrtěla hlavou, pustila před sebou i za sebou mlhu a před očima mu zmizela. — Něco mu ale přece od ní zůstalo, a sice malinký její zlatý střevíček uvázl na smole, jíž dal namazati cestu před kostelem, aby utéci nemohla. Neviděvši nastrojenou lest, šlápla na smolu — a hned se jí zlatý střevíček zachytil. — Nechajíc střevíček na smole, o jednom domů běžela. — Sotvaže se svlékla a šaty uložila, už byly macocha i Dora také doma. — I vyrozuměla Popeluška z jejich rozprávky, že kníže střevíček její má a že jí to nastrojil schválně; byla by se ráda na něho hněvala, kdyby jí bylo dobré srdce dalo. — Mělat střevíčky jen jediný pár, co byly u slunečkových šatů, při druhých střevíčků nebylo; bylo jí to

⁵ Čtyrhenné dlažici před oltářem

tedy dost líto, neboť bez střevíčku nemohla se ani do šatu ustrojít. — Onedlouho roznesl se chýr⁶, že kníže od chýže k chýži chodí a že si každá mladá ženská střevíček ten abouti musí, která ho obuje, ta že jeho bude, — neboť on prý myslí, že ho jiná abouti nemůže než ta, které patří.

„A či ja ho obujem, mamko?“ ptala se Dora mamy. — „Máš velký palec, diouka moja, ale nič sa zato nĕstaraj, keď ti črievic malý budĕ, muoĕzem palec okresať“ — mínila matka. Když kníže všechny chyže pochodil a nohu nenašel, na kterou by střevíček se byl hodil, přišel naostatek i do chýže, kde Popeluška bydlela. — Popeluška také chtěla do jizby se podívat, ale macocha ji vyhnala ven a strčila ji pod koryto. — Zatím si Dora střevíček obouvala, ale pro palec nemohla ho abouti, teprv když jí máma palec okresala, střevíček obula, ale nemohla v něm bolestí dostúpiti; přece však s velikým namaháním přešla jizbu a pak jako Herodiana za stůl sedla. Kníže vida, že má střevíček na noze — nevěda ale, že si proto palec osekati dala —, myslel, že to snad přece ona, ačkoliv se nikterak podobou na jeho krásnou paničku nepochybovala. — „A či viac dcér nĕmátĕ?“ ptal se ještě jednou matky.

„Nĕmáme, hiba tú“ — odpověděla macocha; starý otec rád by byl řekl, že má krásnou dceru, ale bál se ženy. — Tu ale kohout v pitvoru⁷ zakokrhál: „Kikirikí — kikirikí, pekná diouka pod koryty, pluhavá⁸ za stolíky!“ — Macocha se na kohouta rozbĕhla, kníže ale srozumĕv, co kohoutek kokrhál, poručil otci, aby přivedl druhou dceru. — I vyvolal otec Popelušku zpod koryta, ona ale utekla dřívĕ ke studni, že se vraj umyje. Ale zatím rozloupala oříšek, v němž byly slunĕčkové šaty, rychle je přes sebe

⁶ Pověst.

⁷ V síni.

⁸ Ošklivá.

přehodila, druhé dva oříšky za ňadra schovala a o jednom střevíčku šla do jizby, kde kníže s nedočkavostí čekal upopelené, jak mu otec řekl, děvče. Tu hle, div a radost — neznámá krásná panička sama do dveří vchází, a všickni poznají teprv Popelušku. — Starý otec zaplakal radostí nad svojí Popeluškou, kníže ale hned k ní přistoupil, za ruku ji uchopil a více ji pustiti nemínil. — Dora a macocha vztekem sršely, dokonce když Popeluška vypravovala, kterak k šatům přišla. — Doře střevíc svlékli a Popelušce obuli, které byl na nohu, jako by ho na ni ulil. Kníže hned prosil, aby za něho šla, — lepší ženy přát si nemohl. — Popelušce líbil se mladý kníže zrovna dost, otec též rád je požehnal, byli tedy svoji. — Když Popeluška do vozu sedala, ohlédla se ještě jednou k studni, děkujíc dobré žabičce, — kohoutek ale a holubičky, když Popeluška ze vrat vyjížděla, schytily se na křídla a letěly s ní, kohoutek sedl na vůz, holubičky poletovaly nad vozem. — Starého otce vzal kníže také s sebou a v pusté chyžici zůstala zlá macocha a hrdá Dora opuštěny a samy — bez lásky a bez radosti.